

Dato: 20. oktober 2022

Ny rapport: Slik kan lektorutdanningene videreutvikles

NOKUT har evaluert lektorutdanningen for trinn 8–13, og den sakkyndige komiteen peker ut fire områder hvor myndigheter og institusjoner må arbeide for å videreutvikle disse studiene.

I 2020 startet NOKUT opp evalueringen av de femårige integrerte lektorutdanningene for å få frem kunnskap om kvalitetstilstanden, slik at vi kan gi råd til lektorutdanningene og bidra til videre kvalitetsutvikling.

Alle de elleve utdanningsinstitusjonene som tilbyr lektorutdanninger, er med i evalueringen.

– Denne evalueringen følger opp NOKUTs kartlegging av lektorutdanningene fra 2019 og kommer med konkrete anbefalinger til både nasjonale myndigheter og til institusjonene som vi mener er viktige for utviklingen av lektorutdanningen. Slike evalueringer er en del av NOKUTs arbeid med å sikre og fremme kvalitet i utdanning, og jeg håper anbefalingene blir et verktøy institusjonene bruker til å utvikle lektorutdanningene videre, sier NOKUT-direktør Kristin Vinje.

I evalueringsrapporten kommer den sakkyndige komiteen med en rekke anbefalinger til nasjonale myndigheter og institusjonene på hva som kan gjøres med utfordringene utdanningene har på ulike områder.

Rapporten lanseres torsdag 20. oktober, og Inga Staal Jensen, førsteamanuensis i pedagogikk ved UiO og leder av den sakkyndige komiteen, sier at hun håper anbefalingene som de kommer med i rapporten, vil starte en konstruktiv debatt.

– Selv om denne evalueringen finner eksempler på gode praksiser for å skape helhet og sammenheng ved enkelte institusjoner i Norge, viser den også at mange lektorutdanningsprogram har en vei å gå på dette området. Sluttrapporten nyanserer og problematiserer fokuset på helhet og sammenheng i lektorutdanningene, sier Inga Staal Jensen.

Komiteen peker på fire områder som spesielt viktige for arbeid med videre kvalitetsutvikling i lektorutdanningene:

- bedre balanse mellom nasjonal styring og institusjonell autonomi
- etablering av lektorutdanningskultur og større fokus på programlederrollen

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen

Telefon: (+47) 21 02 18 00
Hjemmeside: www.nokut.no

Postadresse
Postboks 578
1327 Lysaker

Besøksadresse
Drammensveien
288

Kommunikasjonsdirektør
Kristian Bergh
Kristian.Bergh@nokut.no
Tlf: (+47) 408 53 559

- grad av helhet og sammenheng og lektorstudentenes arbeidsbyrde
- fagenes relevans i lektorutdanningen

Anbefaler å fjerne ordet "integrert" fra styringsdokumentene

I rapporten skriver komiteen at de anbefaler nasjonale myndigheter å differensiere forventninger til helhet og sammenheng i lektorutdanningen sammenlignet med de fleste grunnskolelærerutdanningene og PPU. Begrepet "integrert" anbefales å fjernes i omtalen av lektorutdanningene i nasjonale styringsdokumenter, da det lover mer enn det er mulig å holde.

De femårige lektorutdanningene er ment å være en utdanning som utnytter allerede eksisterende strukturer og emner. Komiteen stiller derfor spørsmål om det i det hele tatt er realistisk å forvente en slik sammenheng og helhet som man ser i de andre lærerutdanningene.

Komiteen anbefaler nasjonale myndigheter å myke opp nasjonal styring. Dette vil gi institusjonene et større handlingsrom til å gjøre lokale tilpasninger og utnytte sine styrker i arbeidet med å bedre utdanningskvaliteten.

Trenger gode strukturer og lektorutdanningskultur

Noen temaer går igjen flere steder i evalueringen. Den viser at for å få til en god lektorutdanning trenger institusjonene tydelige organisatoriske strukturer, god forankring i ledelsen og programledere som har nok ressurser og myndighet til å utføre rollen sin på en solid måte. Gode strukturer er imidlertid ikke nok. Rapporten peker også på behovet for institusjonelle lektorutdanningskulturer, som handler om samarbeid på tvers av de ulike aktørene i lektorutdanningene, inkludert praksisskolene. Her trenger man å bygge relasjoner over tid for å kunne diskutere innholdet i lektorutdanningen og hva god lektorutdanning innebærer. Derfor anbefaler komiteen institusjonene å legge til rette for at en slik kultur for lektorutdanning kan utvikle seg.

Evalueringen viste store variasjoner i graden av helhet og sammenheng i studieprogrammene, og komiteen anbefaler institusjonene å arbeide videre med dette. Komiteen peker her på at det er et utnyttet potensial i å bruke praksisskolenes kompetanse mer i arbeidet med både form og innhold i utdanningen for å sikre profesjonsretting av programmene. Komiteen anbefaler også institusjonene å vurdere lektorstudentenes studieløp som helhet. De ser at en del tiltak som skal kompensere for manglende helhet og sammenheng, legges på utsiden av ordinært studieløp og anbefaler institusjonene å "rydde" i studieprogrammene slik at studentene får tydelige løp med tydelig progresjon.

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen

Telefon: (+47) 21 02 18 00

Hjemmeside: www.nokut.no**Postadresse**

Postboks 578

1327 Lysaker

Besøksadresse

Drammensveien

288

Kommunikasjonsdirektør

Kristian Bergh

Kristian.Bergh@nokut.no

Tlf: (+47) 408 53 559

Skole og skoleeier ansvarlig for å følge opp videre utvikling av nye lektorer

Til sist viser evalueringen at skolene er godt fornøyde med den kompetansen lektorstudentene kommer ut av studiet med, sett opp mot skolens behov. Komiteen understreker at man ikke er ferdig utlært når man er ferdig med lektorutdanningen, men at utdanningen skal gi en utviklingskompetanse, og at skolen og skoleeier har ansvar for å følge opp og videreutvikle de nyutdannedes kompetanse. Samtidig anbefaler komiteen en del institusjoner å arbeide mer med tilpassing av disiplinfulle emner til lektorstudentene og med relevansen av profesjonsfagene.

Anbefalinger tilpasset institusjonenes egenart

I evalueringsrapporten kommer komiteen også med en del anbefalinger til institusjonene for deres videre kvalitetsutvikling av lektorprogrammene sine. Det er stort spenn i størrelse, omfang og organisering hos de ulike institusjonene, og komiteen har derfor basert anbefalingene sine på institusjonenes egenart.

NOKUTs satsing på lærerutdanninger

Evalueringen av de femårige integrerte lektorutdanningene er den første evalueringen som er blitt gjennomført av denne utdanningen. Prosjektet inngår som en del av NOKUTs samlede fokus på lærerutdanning de siste årene, med eksempelvis [APT-prosjektet for grunnskolelærerutdanningen \(GLU\)](#) og [kartlegging av praktisk-pedagogisk utdanning \(PPU\)](#).

NOKUTs oppgave er å bidra til å skape tillit og sikre kvaliteten i norsk utdanning, og dette prosjektet er derfor en viktig del av NOKUTs arbeid med å evaluere, analysere og formidle informasjon om kvalitetstilstanden i norske studieprogrammer.

Kunnskapsdepartementet har også viet stor oppmerksomhet til lærerutdanningene, tydeliggjort gjennom [Lærerutdanningene 2025. Nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene](#).

Det er nå ca. 4 900 lektorstudenter i Norge. Utdanningen tilbys ved ni universiteter og to høyskoler.

[Sluttrapport fra evalueringen av lektorutdanning for trinn 8–13 \(pdf\)](#)

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen Telefon: (+47) 21 02 18 00 Hjemmeside: www.nokut.no	Postadresse Postboks 578 1327 Lysaker	Besøksadresse Drammensveien 288	Kommunikasjonsdirektør Kristian Bergh Kristian.Bergh@nokut.no Tlf: (+47) 408 53 559